

Europa po rozpadzie ZSRS

dział VI „Polska i świat w nowej epoce”

klasa 8

opracowała: Alicja Pieloszczyk

Cel lekcji:

przedstawienie następstw upadku ZSRS dla Europy oraz zmiana układu sił na świecie.

Na co będę zwracać uwagę:

1. Przemiany w Europie Środkowo – wschodniej po 1989r.
2. Wydarzenia w Rosji i krajach postsowieckich na przełomie XX i XXI wieku.
3. Wydarzenia wojny domowej w byłej Jugosławii.

Europa na przełomie XX i XXI wieku

Upadek ZSRS...

co dalej krajami Europy Środkowo - Wschodniej?

proces integracji europejskiej i poszerzania UE
także o państwa byłego bloku wschodniego

starania o przyjęcie do NATO
(1999 – Polska, Czechy i Węgry)

Rosja, czyli Federacja Rosyjska

1991 – 1999 – prezydent: Borys Jelcyn

2000 – prezydentem zostaje były funkcjonariusz
KGB – Władimir Putin

(KGB - jedna z dwóch służb specjalnych ZSRR. Stosował inwigilację ludności, dezinformację, zwalczał rzeczywistych i domniemanych przeciwników KPZR i niezależny obieg informacji. KGB istniał od 1954 do 1991).

Rosja Putina...

nadal dążyła do utrzymania dominacji
na obszarze byłego ZSRS.

Grudzień 1991

powstaje Wspólnota Niepodległych Państw
(WNP),

która początkowo zrzeszała

Rosję, Białoruś i Ukrainę,

a potem jeszcze **9 innych** byłych
republik sowieckich.

WNP

Wspólnota Niepodległych Państw
nie spowodowała jednak powrotu dominacji Rosji
nad krajami byłych republik ZSRS.
Ścisła współpraca dotyczyła za to Rosji i Białorusi
(od 1994 r. rządzonej przez
Aleksandra Łukaszenkę).

Związek Białorusi i Rosji (1997).

Rosja Putina...

2014 r.

powstaje Euroazjatycka Unia Gospodarcza
(Rosja, Armenia, Białoruś, Kazachstan).

1997 r.

Rosja dołączyła do grupy najbardziej wpływowych
państw G7 (odtąd G8).

2014 – członkostwo zawieszono, po ataku Rosji na
Krym i jego aneksji.

Rosja Putina...

starala się wywierać presję na innych krajach
poprzez ograniczanie dostaw surowców
(ropy i gazu),
wobec braku środków politycznych i militarnych.

Kraje postsowieckie:

Litwa, Łotwa, Estonia

- najszybciej wprowadziły demokratyczne przemiany,
- przestawiły się z gospodarki socjalistycznej na rynkową,
- rozpoczęły proces integracji ze strukturami europejskimi.

Kraje postsowieckie:

Ukraina:

- lawirowanie pomiędzy Rosją a Zachodem,
- pogarszająca się sytuacja wewnętrzna,
- narastająca korupcja,
- ubożenie społeczeństwa,
- sfałszowanie wyborów (2004) – „wygrał” je kandydat Moskwy – Wiktor Janukowycz;

Ukraina:

Pomarańczowa rewolucja – fala protestów na Ukrainie („kolor” kandydata na prezydenta **Wiktora Juszczenki**), które doprowadziły do powtórnego głosowania. W jego wyniku prezydentem został Wiktor Juszczenko.

Prezydentura Juszczenki nie przyniosła oczekiwanych zmian i dlatego **przegrał on kolejne wybory**.

Prezydentem powtórnie został **Wiktor Janukowycz** (obalony podczas kolejnej rewolucji – tzw. **Euromajdanu 2013/2014**).

Gruzja

od początku musiała przeciwstawiać się
wpływowi rosyjskim

1992 – 2003 – władza w rękach
Eduarda Szewardnadze (partnerstwo z UE i
NATO).

Gruzja traci jednak kontrolę
nad częścią swoich regionów:

Abchazją (walki pomiędzy stroną rządową a
separatystami wspieranymi przez Moskwę; 1992 –
niepodległość Abchazji),

Osetią Południową (konflikt z Rosją zakończony
rozejmem),
i **Adżarią**.

Gruzja

2004 – rewolucja róż
Obalenie Szewardnadze.

Prezydentem został Micheil Saakaszwili.

Bronił on przed Rosją Południowej Oseti.
W konflikcie tym Gruzję poparł polski prezydent –
Lech Kaczyński.

Czeczenia

1991 r. – mieszkańcy Czeczenii ogłaszają niepodległość i niezależność od Rosji. Prezydentem został **Dżochar Dudajew**.

I wojna czeczeńska:

1994 – 1996 – Rosjanie atakują stolicę Czeczenii Grozny, choć ostatecznie ponoszą klęskę. Oficjalnie jednak Czeczenia nadal była częścią Federacji Rosyjskiej;

II wojna czeczeńska (pretekstem były rzekome ataki terrorystów czeczeńskich na Rosję):

1999 – 2009 – Rosja krwawo rozprawiła się z czeczeńskimi bojownikami; na rozkaz Putina doszło do zbrodni na ludności cywilnej; stolica została zniszczona;

Od 2006 – władzę w Czeczenii sprawuje **Ramzan Kadyrow**, w pełni popierany przez Putina.

Wojna w Jugosławii

Jugosławia – federacja kilku republik o bardzo skomplikowanej strukturze narodowościowej.

W okresie komunistycznym najsilniejsze w Jugosławii były wpływy **serbskie**.

Powolny rozpad Jugosławii zaczyna się od śmierci Josipa Broza – Tity w 1980 r.

Wojna w Jugosławii

1990 – początek walk w Kosowie. **Albańczycy** dążyli do oderwania się od Jugosławii.

Niepodległość proklamują:

czerwiec 1991 – Chorwacja i Słowenia

listopad 1991 – Macedonia

kwiecień 1992 – Bośnia i Hercegowina

Bośnia i Hercegowina

1992 - 1995

- walkę z Bośniakami zaczynają Serbowie,
  - do walki włączyli się Chorwaci,
  - zginęło około 200 tysięcy osób !!!,
- dochodziło do czystek etnicznych i aktów ludobójstwa,
- doszło do masakry w Srebrenicy (ludobójstwo Serbów na ludności cywilnej – w lipcu 1995 r. wymordowali ponad 7 tysięcy chłopców i mężczyzn w wieku od 15 do 77 lat !!!),
  - bośniaccy Serbowie zostali rozbici;

Bośnia i Hercegowina 1992 - 1995

21 listopada 1995 r.

porozumienie w Dayton (USA):

W Bośni i Hercegowinie zostaje utworzona
trzyosobowa rada zarządzająca krajem
(1 Serb, 1 Bośniak i 1 Chorwat);

1996 – walki z Serbami rozpoczęli **Albańczycy**
z Kosowa

2006 – od Serbii oddzieliła się **Czarnogóra**

2008 – Kosowo ogłosiło niepodległość, co dało
początek konfliktowi; doszło tam do interwencji
wojsk NATO

Podsumujmy naszą lekcję:

Narysuj w zeszycie tabelę.

Wpisz do niej przywódców wymienionych krajów
(powinieneś uwzględnić łącznie 7 postaci).

Otocz tych, którzy podjęli współpracę
z Federacją Rosyjską.

Białoruś	Czeczenia	Gruzja	Ukraina

Praca domowa

W zeszycie (pod tabelą) wypisz najważniejsze daty,
jakie pojawiły się w dzisiejszym temacie.

Wyjaśnij je.

Możesz wykorzystać powyższą prezentację.

Alicja Pieloszczyk